

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

Кафедра цивільно-правових дисциплін

Возняковська К.А., Латковський П.П., Біленець Д.А.

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО

*навчально-методичний посібник для підготовки до
семінарських занять та самостійної роботи*

Чернівці – 2022

Рекомендовано до друку
Навчально-методичною радою Національного університету
«Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 17 травня 2022 року)

Рецензенти:

Подцерковний О.П. – д.ю.н, професор, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія», член-кореспондент Національної академії правових наук України

Гудіма Т.С. – д.ю.н, заст. завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Інституту економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України

Автори:

Возняковська К.А. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»; *Латковський П.П.* – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»; *Біленець Д.А.* – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»

Інвестиційне право: навчально-методичний посібник для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи / Возняковська К.А., Латковський П.П., Біленець Д.А. 2022. 54 с.

Навчально-методичний посібник для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи підготовлено відповідно до вимог державних освітніх стандартів для викладачів закладів вищої освіти та здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за спеціальністю 081 «Право».

ЗМІСТ

Опис навчальної дисципліни	4
Плани та завдання до практичних занять.....	7
Завдання для самостійної роботи	22
Теми рефератів.....	27
Глосарій.....	29
Методичні рекомендації щодо організації вивчення дисципліни.....	41
Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти	44
Шкала оцінювання	44
Перелік рекомендованої літератури	45

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В сучасних умовах, враховуючи розвиток підприємницької діяльності, велике значення набуває залучення додаткових коштів у вигляді інвестицій, в тому числі від зарубіжних партнерів.

Вивчення та забезпечення динаміки осмислення існування, виділення та розвиток особливостей господарсько-правового регулювання інвестиційних відносин, що зумовлюється, перш за все, об'єктивними чинниками – необхідністю активізації інвестиційних відносин задля підвищення ефективності національної економіки, сприяння економічному та соціальному розвитку, удосконалення державного регулюючого впливу на сферу інвестицій задля їх стимулювання та підтримки, гармонізація національних правових засад інвестиційного регулювання із європейськими стандартами.

Розвиток інвестиційної діяльності, підвищення інвестиційної активності – це один із пріоритетних напрямків розвитку державної політики. У зв'язку з цим є доцільним вивчення інвестиційного законодавства, проведення аналізу сучасних теоретичних та практичних проблем, а також тенденцій та перспектив розвитку законодавства, що регулює інвестиційну діяльність.

Посібник дозволяє ознайомитись з основними поняттями інвестиційного права та вивчити правове регулювання і особливості функціонування окремих інституцій інвестиційного права.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Інвестиційне право» полягає у формуванні серед здобувачів вищої освіти комплексних знань про сучасні тенденції розвитку правового регулювання інвестиційної діяльності, здійснюючі аналіз основних елементів інвестиційних відносин, а саме суб'єктно-об'єктного складу інвестиційних відносин, видів та форм інвестиційної діяльності, особливостей правового режиму іноземних інвестицій, специфіки інвестиційних контрактів тощо.

Виходячи із мети вивчення навчальної дисципліни «Інвестиційне право», здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- поняття та предмет інвестиційного права;
- джерела правового регулювання інвестиційних правовідносин;
- основні положення інвестиційного законодавства;
- основні види договорів, які застосовуються у сфері реалізації інвестиційних відносин;

- актуальні практичні проблеми у сфері регулювання інвестиційної діяльності;
- особливості правового захисту інвестицій та процедуру вирішення інвестиційних спорів.

вміти:

- вивчати новітні тенденції розвитку правової науки та практики у сфері правового регулювання інвестиційних відносин
- аналізувати нормативні акти, які врегульовують інвестиційні правовідносини, при вирішенні практичних завдань;
- застосовувати знання під час проведення наукових досліджень та викладання актуальних проблем правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні
- грамотно та послідовно вирішувати практичні завдання, використовуючи юридичну техніку та обґрунтовувати результати із застосуванням відповідних норм законодавства.

володіти:

- основною та спеціальною термінологією інвестиційного права;
- здатністю правової оцінки конкретних практичних ситуацій;
- можливістю вивчення та оцінки нового правового матеріалу та застосування його на практиці;
- навичками пошуку, відбору та аналізу доктринальної та нормативної літератури з питань застосування законодавства у сфері інвестиційної діяльності;
- здатністю юридично мислити, вміти аналізувати та розуміти правові відносини та механізми здійснення інвестиційної діяльності.

Рівень вищої освіти	Форма навчання	Тип	Курс	Семестр	Обсяг кредитів/год
бакалавр	денна	ДВВ	4	2	3,0

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Теми
1	Інвестиційне право у системі права
2	Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності
3	Суб'єкти, об'єкти та форми інвестиційної діяльності
4	Державне регулювання інвестиційної діяльності
5	Правове регулювання іноземного інвестування
6	Правове регулювання інвестування в інновації. Правове регулювання інвестування в спеціальні (вільні) економічні зони
7	Договірна форма інвестування
8	Правовий захист інвестицій. Вирішення інвестиційних спорів

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вид навантаження	год
Кількість кредитів	3,0
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	32
лекційні заняття	14
практичні заняття	18
самостійна робота	58
Залік	+
Екзамен	-

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

ПЛАН ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття № 1

Форма заняття: практичне заняття

Тема:

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО У СИСТЕМІ ПРАВА

Мета вивчення

Сформувати та закріпити систему знань про сучасні тенденції розвитку інвестиційного права, визначити основні етапи становлення науки інвестиційного права, вивчити особливості системоутворюючих елементів інвестиційно-правової науки.

Результати навчання

Після заняття здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1. аргументувати** пропозиції щодо вирішення дискусійних питань щодо інвестиційної діяльності;
- 2. застосовувати** знання під час проведення наукових досліджень та викладання інвестиційного права;
- 3. визначати та аналізувати** новітні тенденції розвитку правової науки та практики інвестиційної діяльності;
- 4. узагальнювати** теорію і практику з метою вирішення актуальних питань щодо інвестиційної діяльності;
- 5. здійснювати** системний науковий аналіз вітчизняної та зарубіжної практики у галузі інвестиційного права та законодавства.

Питання заняття

1. Історія виникнення та розвиток інвестиційного права в Україні.
2. Поняття, предмет та метод інвестиційного права
3. Принципи інвестиційного права.
4. Джерела інвестиційного права.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

- 1) Скласти схему «Місце інвестиційного права у системі українського права».
- 2) Підготувати есе на тему значення модельних двосторонніх інвестиційних угод в практиці держав.
- 3) Виписати з Кодексу України про адміністративні правопорушення, Податкового кодексу України та Кодексу України «Про надра» норми, які регулюють інвестиційні відносини.
- 4) Дати та обґрунтувати свою відповідь:
Які з нижченаведених ситуацій належать до інвестиційних правовідносин?
 - а) Завод «Сила» придбав для своїх працівників в Туристичному бюро «Експрес-Тур» три путівки до Чехії;
 - б) Державне акціонерне товариство побудувало нові виробничі потужності за рахунок виділених бюджетних коштів;
 - в) ГО «Надія» уклало договір з ТОВ «Техно» на обслуговування та ремонт офісної і комп'ютерної техніки.

Заняття № 2

Форма заняття: практичне заняття

Тема

ПОНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета вивчення

Вивчення правового регулювання інвестиційної діяльності на теперішньому етапі розвитку світової економіки та глобалізації виробничих (та інших господарських) процесів у зазначеній темі є безперечно необхідним та актуальними, що дозволить вивести на новий якісний рівень систему господарського законодавства в Україні, полегшити створення та діяльність суб'єктів господарювання, підвищити рівень господарських відносин та державного регулювання господарської діяльності.

Результати навчання

Після заняття здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1. аргументувати** пропозиції щодо вирішення поточних проблем правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні;
- 2. сформулювати** принципово нові ідеї та концепції у сферах сучасного господарювання щодо правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні;
- 3. здійснювати** системний науковий аналіз вітчизняної та зарубіжної практики у галузі приватного права та законодавства щодо регулювання інвестиційної діяльності та особливих режимів господарювання;
- 4. визначати та аналізувати** новітні тенденції розвитку регулювання інвестиційної діяльності та особливих режимів господарювання;
- 5. порівнювати** сучасні тенденції розвитку інвестування в Україні та країнах ЄС з метою формування пропозицій щодо врахування міжнародного досвіду при модернізації законодавства України.

Питання заняття

1. Поняття та правова природа інвестицій
2. Класифікація інвестицій
3. Поняття інвестиційної діяльності
4. Ознаки інвестиційної діяльності
5. Інвестування як господарська операція

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

- 1) Дати та обґрунтувати свою відповідь:

Чим відрізняється правове регулювання іноземної інвестиційної діяльності від інвестиційної діяльності, яка здійснюється українським інвестором?

- 2) Скласти таблицю діючих міжнародних інвестиційних угод, в яких державою - учасницею є Україна.

- 3) Вирішити тести:

1. Інвестиції в основні засоби, у тому числі витрати на нове будівництво, будівельні роботи, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння діючих підприємств, придбання машин, обладнання, інструменту, інвентарю, проект — це:

- a) портфельні інвестиції;
- b) прями інвестиції;

- c) капітальні вкладення;
 - d) змішані інвестиції.
2. За об'єктом інвестування виділяють такі види інвестицій:
- a) реальні;
 - b) інтелектуальні;
 - c) фінансові;
 - d) усі відповіді вірні.
3. За характером участі в інвестуванні виділяють такі види інвестицій:
- a) прямі;
 - b) непрямі;
 - c) короткострокові;
 - d) довгострокові.
4. За періодом інвестування виділяють такі види інвестицій:
- a) прямі;
 - b) непрямі;
 - c) короткострокові;
 - d) довгострокові.

Заняття № 3

Форма заняття: практичне заняття

Тема

СУБ'ЄКТИ, ОБ'ЄКТИ ТА ФОРМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета вивчення

Вивчення суб'єктного складу інвестиційної діяльності дозволить встановити види учасників інвестиційних відносин за законодавством України, визначити основні особливості їх правового статусу, зрозуміти особливості функціонування. Опрацювання об'єктів інвестиційної діяльності є безперечно необхідним та актуальними, дозволить визначити основні форми інвестиційної діяльності, визначити форми участі держави в інвестиційних відносинах.

Результати навчання

Після заняття здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1. аргументувати** пропозиції щодо вирішення дискусійних питань ; у сфері інвестиційного права щодо його суб'єктного складу;
- 2. визначати та аналізувати** новітні тенденції розвитку правової науки та практики у сфері інвестиційного права щодо його суб'єктного складу;
- 3. узагальнювати** теорію і практику з метою вирішення актуальних питань щодо об'єктів інвестиційної діяльності;
- 4. здійснювати** системний науковий аналіз вітчизняної та зарубіжної практики щодо регулювання інвестиційної діяльності.

Питання заняття

1. Суб'єкти інвестиційної діяльності
2. Об'єкти інвестиційної діяльності
3. Форми інвестиційної діяльності
4. Джерела регулювання інвестиційної діяльності

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1) Вирішити задачу:

Громадянин Італії (іноземний інвестор) придбав 7% акцій АТ «Ефект» у самого товариства, яке здійснювало продаж акцій іноземному інвестору, за умови їх оплати у вигляді новітнього (італійського) устаткування.

Чи варто вважати, що акціонерне товариство «Ефект» набуло статусу підприємства з іноземними інвестиціями? Чи отримає іноземець гарантії у зв'язку з інвестуванням? Обґрунтуйте свою.

2) Вирішити задачу:

Громадянин Петренко К.О. є громадянином України та Кіпру. Понад 200 днів на рік він проживає на Кіпрі. Петренко К.О. вирішив відкрити у м. Одеса мережу ресторанів кіпріотської кухні, для чого заснував ТОВ «Едельвейс».

Чи є громадянин Петренко К.О. іноземним інвестором, якщо так, то за яких умов?

3) Скласти перелік критеріїв для визнання особи кваліфікованим інвестором.

4) Вирішити тести:

1. Суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування – це:
 - a) інвестор;
 - b) замовник;
 - c) підрядник;
 - d) користувач.
2. Хто визначає цілі, напрями, види й обсяги інвестицій:
 - a) замовник;
 - b) держава;
 - c) інвестор;
 - d) підрядник.
3. Чи зобов'язані суб'єкти інвестиційної діяльності зобов'язані подавати в установленому порядку бухгалтерську звітність:
 - a) так
 - b) ні
4. Які цінні папери Закон України «Про інвестиційну діяльність» не відносить до об'єктів інвестиційної діяльності:
 - a) векселі;
 - b) акції;
 - c) ощадні сертифікати;

Заняття № 4

Форма заняття: практичне заняття

Тема

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета вивчення

Вивчення загальних питань державного регулювання інвестиційної діяльності у зазначеній темі є безперечно необхідним та актуальними, що дозволить визначити основні методи та форми державного регулювання інвестицій, зрозуміти законодавчі та доктринальні визначення поняття

«державна підтримка», визначити форми участі держави в інвестиційних відносинах.

Результати навчання

Після заняття здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. **аналізувати** загальні норми законодавства щодо державного регулювання інвестиційної діяльності, системи пільг інвесторам;
2. **досліджувати та аналізувати** наявні в науковій та практичній літературі позиції щодо методів державного регулювання інвестиційної діяльності;
3. **застосовувати** поняття «пільги» та «обмеження» в інвестиційній діяльності стосовно різних сфер правового регулювання;
4. **здійснювати** системний науковий аналіз в галузі дослідження поняття та видів пільги та обмежень в інвестиційній діяльності.

Питання заняття

1. Засади нормативно-правового забезпечення державного регулювання інвестиційної діяльності
2. Форми та методи державного регулювання інвестиційної діяльності
3. Система органів державного регулювання інвестиційної діяльності
4. Державна підтримка інвестицій. Захист інвестицій.
5. Напрями державного стимулювання інвестиційної діяльності.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Запропонуйте перспективні напрями державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні на сучасному етапі.
2. На основі вивчення зарубіжного досвіду визначте ефективні форми стимулювання інвестиційної діяльності.
3. Охарактеризуйте систему податкових пільг для інвесторів.
4. Проаналізуйте порядок здійснення державного контролю за інвестиційною діяльністю.

Форма заняття: практичне заняття

Тема

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Мета вивчення

Вивчення правового регулювання іноземного інвестування допоможе чіткіше усвідомити взаємопроникнення сучасної інвестиційної політики, її міжнародний та транскордонний характер, особливо зважаючи на євро інтеграційні процеси в Україні. Для з'ясування правової сутності інвестиційних відносин дуже важливо визначити таке ключове поняття як «іноземні інвестиції», систему українського законодавства, яке регулює іноземні інвестиції, умови допуску іноземних інвесторів до інвестування в Україні.

Результати навчання

Після заняття здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1. аргументувати** пропозиції щодо вирішення дискусійних питань щодо іноземних інвестицій;
- 2. застосовувати** знання під час проведення наукових досліджень щодо гарантії іноземного інвестицій;
- 3. визначати та аналізувати** інвестиційну політику відповідно до норм міжнародного та національного права;
- 4. узагальнювати** теорію і практику з метою вирішення актуальних питань з питань захисту іноземних інвестицій;
- 5. здійснювати** системний науковий аналіз доктринальної та нормативної літератури з питань застосування законодавства в сфері залучення іноземних інвестицій.

Питання заняття

1. Поняття та правові засади іноземного інвестування
2. Суб'єкти та форми іноземного інвестування
3. Правовий режим іноземних інвестицій. Гарантії іноземного інвестицій
4. Інвестиційний договір
5. Захист іноземних інвестицій.
6. Правовий статус підприємств з іноземними інвестиціями

**Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів
вищої освіти**

1) Вирішити задачу:

Органи виконавчої влади м. Чернівці уклали з турецькою фірмою «Otosan» договір концесії на будівництво автомобільної дороги, що забезпечує внутрідержавні перевезення пасажирів та вантажів. Згідно з умовами зазначеного договору працювати на будівництві дороги мають громадяни Туреччини. Прокурор звернувся до суду з вимогою визнати договір концесії недійсним. Яке рішення має прийняти суд?

2) Скласти порівняльну таблицю різних форм здійснення іноземних інвестицій: організації з іноземними інвестиціями, представництво та договірні форми здійснення іноземних інвестицій.

3) Вирішити тести:

1. В яких випадках державні органи мають право реквізувати іноземні інвестиції:

- a) у разі стихійного лиха;
- b) у разі аварій, епідемій, епізоотій;
- c) не мають права;

2. В якій валюті оцінюються іноземні інвестиції та інвестиції українських партнерів?

a) в іноземній конвертованій валюті за домовленістю сторін на основі цін міжнародних ринків або ринку України;

b) в іноземній конвертованій валюті та у валюті України за домовленістю сторін на основі цін міжнародних ринків або ринку України;

c) у валюті України за домовленістю сторін на основі цін міжнародних ринків або ринку України.

3. Коли підприємство набирає статусу підприємства з іноземними інвестиціями?

- a) з дня зарахування іноземної інвестиції на його баланс.
- b) з моменту його реєстрації;
- c) кожного року 01 січня.

Форма заняття: практичне заняття

Тема

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИВАННЯ В ІННОВАЦІЇ.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИВАННЯ В СПЕЦІАЛЬНІ
(ВІЛЬНІ) ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ**

Мета вивчення

Вивчення правового регулювання інвестиційної діяльності допоможе чіткіше усвідомити взаємопроникнення сучасної інвестиційної діяльності, її міжнародний та транскордонний характер, полегшити створення та діяльність суб'єктів господарювання, підвищити рівень господарських відносин та державного регулювання господарської діяльності. Дослідження та вивчення світового досвіду спеціальних економічних зон дозволяє констатувати неоднорідність цілей, стратегій розвитку та результатів зонування.

Результати навчання

Після заняття здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1. аргументувати** пропозиції щодо вирішення поточних проблем правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні;
- 2. сформулювати** принципово нові ідеї та концепції у сферах сучасного інвестування щодо правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні;
- 3. здійснювати** системний науковий аналіз вітчизняної та зарубіжної практики та законодавства щодо регулювання інвестиційної діяльності та особливих режимів господарювання;
- 4. визначати та аналізувати** новітні тенденції розвитку регулювання інвестиційної діяльності та особливих режимів господарювання;

Питання заняття

1. Поняття та види інновацій та інноваційної діяльності.
2. Поняття суб'єкта інноваційної діяльності та його види.
3. Правові форми інноваційної діяльності.
4. Поняття та ознаки спеціальних (вільних) економічних зон.

5. Типи спеціальних (вільних) економічних зон.
6. Порядок створення і припинення діяльності спеціальних (вільних) економічних зон.

**Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів
вищої освіти**

- 1) Підготувати таблицю діючих спеціальних економічних зон із зазначенням виду СЕЗ, місця розташування, періоду дії, правової основи існування. Таблицю можна доповнити іншими підставами для порівняння.
 - 2) Охарактеризуйте правове регулювання спеціальних економічних зон.
 - 3) Надати загальну характеристику інноваційної діяльності щодо окремих сфер господарювання.
 - 4) Визначити особливості інноваційного договору.
 - 5) Вирішити тести:
1. Де виникли перші спеціальні (вільні) економічні зони?
 - а) Китаї;
 - б) Європа;
 - с) Європа;
 - д) Японія;
 - е) США.
 2. На які види поділяють СЕЗ за характером об'єкта зонування?
 - а) комплексні;
 - б) внутрішні
 - с) локальні;
 3. Інноваційні проекти, що інвестуються за рахунок Державного бюджету України або місцевих бюджетів, а також проекти, замовниками яких є органи державної влади чи органи місцевого самоврядування, підлягають:
 - а) ліцензуванню;
 - в) патентуванню;
 - с) легітимації;
 - д) державній експертизі.
 4. Джерелами фінансової підтримки інноваційної діяльності є:
 - а) кошти Державного та місцевих бюджетів і кошти бюджету Автономної Республіки Крим;
 - б) власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ;

- c) власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності;
- d) кошти (інвестиції) будь-яких фізичних і юридичних осіб;
- e) усі вищезазначені відповіді є правильними;
- f) правильної відповіді не має.

Заняття № 7

Форма заняття: практичне заняття

Тема ДОГОВІРНА ФОРМА ІНВЕСТУВАННЯ

Мета вивчення

Сформувати та закріпити систему знань про договірні форми інвестування, визначити основні види інвестиційних договорів, встановити їх особливості та ознаки, забезпечить розуміння засад договірних відносин у сфері інвестування та основних рис інвестиційних договорів, їх істотних умов, правил укладення та виконання.

Результати навчання

Після заняття здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. **аргументувати** пропозиції щодо вирішення дискусійних питань у сфері зобов'язально-договірних засад інвестування;
2. **застосовувати** знання під час проведення наукових досліджень та викладання інвестиційного права щодо зобов'язально-договірних засад інвестування;
3. **визначати та аналізувати** новітні тенденції розвитку правової науки та практики у сфері господарського права, що визначають його зобов'язально-договірні засади;
4. **узагальнювати** теорію і практику з метою вирішення актуальних питань щодо зобов'язально-договірних засад інвестування;

Питання заняття

1. Поняття та види інвестиційних договорів.

2. Порядок укладення, зміни та розірвання інвестиційних договорів.
3. Договір комерційної концесії.
4. Поняття та види ліцензійних договорів
5. Угоди про розподіл продукції та їх особливості.
6. Договір факторингу.
7. Договір лізингу та його види.
8. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських і технологічних робіт.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Розкрити розподіл ризиків між сторонами договору лізингу .
2. Порядок вирішення спорів, які виникають під час реалізації угоди про розподіл продукції.
3. Вирішити задачу:

Між ТОВ «БудІн» та ТОВ «ЕкспортЮА» планувалося укласти договір лізингу, відповідно до якого лізингодавець (ТОВ «ЕкспортЮА») набував та надавав лізингоодержувачу (ТОВ «БудІн») приватну автомобільну дорогу.

Підготовку проекту зазначеного договору доручили представнику ТОВ «ЕкспортЮА». Він детально вивчив питання щодо законодавчих вимог до договору лізингу, і дійшов висновку, що приватні автодороги не можуть бути предметом договору лізингу. Автомобільна дорога, на його думку, представляє собою частину земельної ділянки, отже, вона не може бути предметом договору лізингу. Про такий висновок було повідомлено керівництво ТОВ «ЕкспортЮА».

Оцініть наведені аргументи. Чи може дорога бути предметом договору лізингу?

4. Поняття та правовий статус концесіонера в договорі концесії.
5. Підготувати схему процесу укладання угоди про розподіл продукції.

Форма заняття: практичне заняття

Тема
ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ІНВЕСТИЦІЙ.
ВИРІШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СПОРІВ

Мета вивчення

Вивчення даної теми допоможе формувати та закріпити систему знань про правовий захист інвестицій, визначення таких правових категорій способи вирішення інвестиційних спорів. Студентами має бути вивчено специфіку міжнародного комерційного арбітражу у вирішенні інвестиційних спорів.

Результати навчання

Після заняття здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. **аргументувати** пропозиції щодо вирішення дискусійних питань щодо способів вирішення інвестиційних спорів;
2. **узагальнювати** теорію і практику з метою вирішення актуальних питань щодо місця міжнародного комерційного арбітражу у вирішенні інвестиційних спорів;
3. **порівнювати** сучасні тенденції розвитку інвестиційного права України та країн ЄС та формувати пропозиції щодо врахування міжнародного досвіду та гармонізації законодавства України та законодавства ЄС щодо правового захисту інвестицій.

Питання заняття

1. Поняття та види спорів між учасниками інвестиційної діяльності.
2. Правовий захист інвестицій.
3. Способи вирішення інвестиційних спорів
4. Місце міжнародного комерційного арбітражу у вирішенні інвестиційних спорів.

**Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів
вищої освіти**

1) Скласти у вигляді таблиці (або схеми) способи вирішення інвестиційних спорів, які передбачені міжнародним та українським законодавством.

2) Порівняти за однаковими критеріями міжнародний комерційний арбітраж та інвестиційний арбітраж (у вигляді таблиці).

3) Вирішити задачу:

Бразилія націоналізувала промислове підприємство. Всі активи, які належали іноземним фірмам, перейшли у власність держави, яка не виплатила за них компенсацію. Чи передбачено в міжнародному праві механізми захисту інтересів інвесторів в цьому випадку? Якщо так, то які?

4) Дати визначення поняття «доктрина Халла» та пояснити, в чиїх інтересах вона застосовується?

5) Розкрити процедуру вирішення інвестиційних спорів в Міжнародному центрі з урегулювання інвестиційних спорів.

6) Які категорії спорів про захисту прав та інтересів інвесторів розглядаються та вирішуються в судах загальної юрисдикції? Наведіть приклади.

7) Вирішити тести:

1. На території України Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами:

- a) не діє;
- b) не діє, так вона підписана, але не ратифікована;
- c) діє з 2000 року;
- d) діє з 2015 року.

2. Сутність альтернативного вирішення спорів полягає в тому, що воно здійснюється:

- a) будь-яким судом на вибір сторін,
- b) іншими правоохоронними органами,
- c) третейськими судами.

3. Порядок застосування альтернативного вирішення спорів може бути:

- a) судовим;
- b) позаюрисдикційним,
- c) доюрисдикційним,
- d) доісторичним.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

До теми 1. Інвестиційне право у системі права.

1. Визначити поняття інвестиційного права та його співвідношення з іншими галузями права.
2. Визначити поняття, ознаки та види інвестиційного правовідносин.
3. Які структурні елементи входять до системи інвестиційного права?
4. В чому проявляється комплексність інвестиційних відносин?
5. Що є предметом інвестиційного права?
6. Розкрити тенденції розвитку інвестиційного права в сучасних умовах.
7. Який метод правового регулювання застосовується в інвестиційному праві?
8. Визначити природу інвестиційних правовідносин.
9. В чому проявляється принцип законності у інвестиційному праві?
10. Розкрити особливості інвестиційних правовідносин.
11. Перерахуйте основні принципи інвестиційного права.
12. В чому проявляється принцип свободи інвестиційної діяльності?
13. Перерахуйте основні міжнародні договори як джерела інвестиційного права України.

До теми 2. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності.

1. Дайте визначення інвестицій.
2. В чому проявляється роль іноземних інвестицій за умов глобалізації економіки
3. Розкрийте критерії класифікації інвестицій.
4. Перерахуйте види інвестицій, залежно від форми власності інвестора.
5. У чому відмінність прямих інвестицій від портфельних?
6. Чим відрізняється інвестиція від придбання майбутньої речі?
7. Чи може ділова репутація бути інвестицією?
8. Співвіднесіть поняття «об'єкт інвестиційної діяльності» та "об'єкт інвестування"?
9. Поняття та ознаки інвестиційної діяльності.
10. Правові основи виникнення та припинення інвестиційної діяльності.
11. Як співвідносяться поняття «інвестиційна діяльність» та «підприємницька діяльність»?

12. Чи має юридичне значення прибутковість інвестицій?

До теми 3. Суб'єкти, об'єкти та форми інвестиційної діяльності.

1. Розкрийте характерні риси організатора інвестування, чим він відрізняється від інших суб'єктів господарську діяльність.
2. Хто може бути організатором інвестування?
3. Класифікація суб'єктів інвестиційних правовідносин.
4. Охарактеризуйте всіх учасників інвестиційної діяльності.
5. Заборона інвестування в окремі об'єкти.
6. Обмеження інвестиційної діяльності в Україні.
7. Які ознаки суб'єктів інвестиційної діяльності?
8. Назвіть об'єкти інвестиційної діяльності.
9. Перерахуйте основні права та обов'язки інвестора.
10. Чи має право суб'єкт інвестиційної діяльності поєднувати одночасно функції декількох суб'єктів інвестиційної діяльності?
11. Які межі втручання державних органів у реалізацію договірних відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності?
12. Хто не може бути інвестором?

До теми 4. Державне регулювання інвестиційної діяльності.

1. Сформулюйте поняття державного регулювання інвестиційної діяльності.
2. Поняття та види прямої державної підтримки інвестиційної діяльності.
3. Поняття та види податкових пільг в сфері інвестування.
4. В чому проявляється державна підтримка інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки?
5. Співвіднесіть між собою поняття «обмеження» та «заборона».
6. Розкрийте значення гарантії.
7. Чи надається в Україні гарантія незмінності законодавства?
8. Чи має право держава на націоналізацію? Якщо так, то у яких випадках?
9. Поняття державного контролю інвестиційною діяльністю.
10. Як здійснюється державний контроль за інвестиційною діяльністю?
11. Що таке стимулювання інвестиційної діяльності?
12. Які критерії державної підтримки інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки
13. Якими є заходи державної підтримки інвестиційної діяльності?

14. Поняття та види непрямой державної підтримки інвестиційної діяльності.

До теми 5. Правове регулювання іноземного інвестування.

1. Перерахуйте джерела правового регулювання іноземного інвестування.
2. Назвіть ознаки іноземного інвестора.
3. Перерахуйте види іноземного інвестування.
4. Охарактеризуйте міжнародні акти, які врегульовують інвестиційну діяльність.
5. Які форми здійснення іноземних інвестицій?
6. Правовий статус та особливості організаційно-правової форми іноземного підприємства.
7. Чи може громадянин України бути визнаний іноземним інвестором?
8. В чому особливість організаційно-правової форми підприємства з іноземними інвестиціями?
9. Спеціальні державні гарантії іноземним інвесторам на території України.
10. Назвіть види державних гарантій прав іноземних інвестицій.
11. Який порядок інвестування громадянами України за кордоном.
12. Назвіть форми та засоби валютного контролю в ході інвестування громадянами України за кордоном.

До теми 6. Правове регулювання інвестування в інновації. Правове регулювання інвестування в спеціальні (вільні) економічні зони.

1. Розкрийте поняття інновацій та інноваційної діяльності?
2. Які види інновацій ви знаєте?
3. Хто може бути суб'єктом інноваційної діяльності?
4. Які види суб'єктом інноваційної діяльності існують?
5. Які є правові форми інноваційної діяльності?
6. Охарактеризуйте шляхи державного регулювання інноваційної діяльності існують?
7. Розкрийте поняття спеціальної (вільної) економічної зони.
8. Які ознаки спеціальної економічної зони ви знаєте?
9. Назвіть типи спеціальних економічних зон.
10. Яка процедура створення і припинення діяльності спеціальних економічних зон?
11. Назвіть спеціальні економічні зони на території України.

12. Яка мета створення спеціальних (вільних) економічних зон?
13. Який порядок ліквідації спеціальних (вільних) економічних зон?

До теми 7. Договірна форма інвестування

1. Поняття та правова природа інвестиційного договору.
2. Ознаки інвестиційних договорів.
3. Розкрийте порядок укладення, зміни та розірвання інвестиційних договорів.
4. Охарактеризуйте систему інвестиційних договорів з урахуванням чинного законодавства
5. Які особливості договору комерційної концесії?
6. Чи можливе укладання безоплатного інвестиційного договору?
7. З яких елементів складається угода про розподіл продукції?
8. Які види ліцензійних договорів ви знаєте?
9. Які особливості договору факторингу?
10. Чи можна визнати спеціальний інвестиційний договір?
11. Які підстави розірвання спеціального інвестиційного договору у зв'язку зі суттєвою зміною обставин, якщо вони є?
12. Чи можливе розірвання спеціального інвестиційного договору в односторонньому порядку?
13. Які види договорів лізингу існують?
14. Які особливості договорів на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських і технологічних робіт?

До теми 8. Правовий захист інвестицій. Вирішення інвестиційних спорів.

1. Назвіть підстави виділення різновидів інвестиційних суперечок.
2. Вкажіть види міжнародних інвестиційних арбітражів.
3. Як впливає захист іноземних інвесторів на створення інвестиційного клімату в країні?
4. Чи є проблеми в міжнародно-правового механізму захисту інвестицій?
5. Який порядок розгляду та порядок виконання рішень за інвестиційними спорами?
6. Опишіть способи вирішення спорів між інвесторами та державами інвестування.
7. Проаналізуйте засоби захисту порушених прав інвесторів у сфері ринку цінних паперів.

8. Що таке двосторонній договірний механізм вирішення інвестиційних спорів?

9. Види спорів, що виникають під час здійснення інвестиційної діяльності.

10. Охарактеризуйте правове положення держави як сторони у деяких інвестиційних спорах.

11. Які спори розглядаються та вирішуються в арбітражних судах для захисту прав та інтересів інвесторів?

12. Які спори розглядаються та вирішуються у третейських судах для захисту прав та інтересів інвесторів?

13. Яким документом визначаються процесуальні аспекти вирішення інвестиційних спорів у міжнародних арбітражах?

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Поняття та підстави виникнення інвестиційних правовідносин
2. Правові основи припинення інвестиційних правовідносин
3. Поняття та форми здійснення інвестиційної діяльності.
4. Правові проблеми лізингу в малому бізнесі.
5. Розвиток правового регулювання лізингових відносин: іноземний досвід та українське законодавство.
6. Поняття державного регулювання та його роль у становленні та розвитку інвестиційних правовідносин
7. Гарантії іноземним інвесторам та організаціям за участю іноземних інвестицій.
8. Роль міжнародного права та міжнародних ділових звичаїв у формуванні принципів здійснення інвестицій
9. Юридичний та економічний зміст категорії інвестиції.
10. Франчайзинг як контрактна форма залучення інвестицій.
11. Поняття договору франчайзингу (комерційної концесії) та його ознаки.
12. Значення інвестиційного законодавства в здійсненні регулювання відносин інтелектуальної власності
13. Співвідношення термінів «комерційна концесія» та «концесія».
14. Договір франчайзингу (комерційної концесії) та посередницькі договори.
15. Суб'єкти інвестиційних відносин на ринку цінних паперів та їх правове становище
16. Відповідальність за порушення інвестиційного законодавства
17. Контрактні форми залучення інвестицій
18. Становлення та розвиток українського інвестиційного законодавства
19. Правове регулювання інвестицій у банківській сфері
20. Поняття та види відповідальності суб'єктів інвестиційної діяльності.
21. Поняття та види спорів між учасниками інвестиційної діяльності.
22. Органи, які вирішують інвестиційні спори.
23. Поняття спільного (корпоративного) інвестування та його ознаки.
24. Загальна характеристика законодавства у сфері спільного (корпоративного) інвестування.
25. Поняття, ознаки, класифікація інституту спільного інвестування.
26. Порядок створення, функціонування і припинення діяльності інституту спільного інвестування та суб'єктів, які беруть участь у спільному інвестуванні.

27. Інвестиційне право Китаю
28. Особливості інвестиційної політики США
29. Інвестиційне право Великобританії
30. Поняття, ознаки компанії з управління активами та порядок управління активами пайових інвестиційних фондів та фондів корпоративних інвестиційних фондів.
31. Державне регулювання діяльності суб'єктів у сфері спільного інвестування.
32. Порядок укладення та виконання договорів під час інвестування в цінні папери.
33. Поняття та правове становище підприємств з іноземними інвестиціями та іноземних підприємств.
34. Гарантії іноземним суб'єктам інвестиційної діяльності за законодавством України.
35. Правове регулювання інвестицій у Німеччині
36. Інвестиційна діяльність у Польщі
37. Загальна характеристика здійснення інвестиційної діяльності на території окремих регіонів України.
38. Пільги в інвестиційній діяльності для спеціальних (вільних) економічних зон та територій пріоритетного розвитку
39. Поняття та ознаки екологічних інвестицій.
40. Поняття, ознаки та види екологічних (зелених) інвестицій відповідно до Кіотського протоколу.
41. Порядок розгляду, схвалення і реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій.

ГЛОСАРІЙ

А

андерайтинг - це діяльність, яка провадиться інвестиційною фірмою від свого імені та/або від імені емітента або оферента за винагороду відповідно до умов договору андерайтингу.

акція - це іменний цінний папір, що посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені законодавством України.

активи інституту спільного інвестування - сформована за рахунок коштів спільного інвестування сукупність майна, корпоративних прав, майнових прав і вимог та інших активів, передбачених законами та нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

афілійована особа інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії - інвестиційний керуючий, засновники, а також учасники, кожен з яких володіє не менш як 25 % інвестиційних сертифікатів;

В

вартість чистих активів - величина, що визначається як різниця між сумою активів інституту спільного інвестування з урахуванням їх ринкової вартості і розміром зобов'язань інституту спільного інвестування;

вексель - це цінний папір, який посвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця або його наказ третій особі сплатити після настання строку платежу визначену суму власнику векселя (векселедержателю).

взаємний фонд інвестиційної компанії - філіал, який від імені інвестиційної компанії здійснює спільне інвестування;

викуп цінних паперів інституту спільного інвестування - сплата емітентом інвестору вартості частини чистих активів пропорційно кількості цінних паперів інституту спільного інвестування, що належать інвестору, з припиненням права власності інвестора на такі цінні папери;

відкритий інвестиційний фонд - фонд, який випускає інвестиційні сертифікати з зобов'язанням перед учасниками щодо їх викупу;

Г

грошовий ринок - це сукупність учасників грошового ринку та правовідносин між ними, що виникають під час вчинення правочинів щодо інструментів грошового ринку та валютних цінностей.

Д

державні гарантії захисту інвестицій - це система правових норм, які спрямовані на захист інвестицій та не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів (обов'язкових платежів).

дериватив - документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати чи продати у майбутньому цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах.

дивіденди - платіж, що здійснюється юридичною особою, в тому числі емітентом корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, на користь власника таких корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів та інших цінних паперів, що засвідчують право власності інвестора на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку.

діяльність з розміщення без надання гарантії - це діяльність, яка провадиться інвестиційною фірмою від імені емітента або оферента відповідно до умов договору про організацію розміщення.

діяльність з розміщення з наданням гарантії - це діяльність, яка провадиться інвестиційною фірмою від свого імені відповідно до умов договору про організацію розміщення з гарантією.

діяльність з управління активами інституційних інвесторів - це професійна діяльність учасника ринків капіталу - компанії з управління активами, що провадиться нею за винагороду від свого імені або на підставі відповідного договору з інституційними інвесторами, чи професійна діяльність учасника ринків капіталу - іншої фінансової установи, що провадиться нею на підставі договору з емітентом іпотечних облігацій.

діяльність із спільного інвестування - діяльність, яка провадиться в інтересах учасників (учасника) інституту спільного інвестування та за рахунок інституту спільного інвестування шляхом вкладення коштів спільного інвестування в активи інституту спільного інвестування

договір андеррайтингу - це угода, за якою інвестиційна фірма зобов'язується на умовах та в строки, визначені проспектом цінних паперів, діючи від імені емітента або оферента, організувати розміщення заздалегідь

обумовленого обсягу цінних паперів емітента або оферента та від свого імені і за власний рахунок здійснити купівлю цінних паперів, які станом на кінець передбаченого проспектом цінних паперів строку розміщення не були відчужені першим власникам.

договір лізингу - це договір, за яким одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачеві) у володіння та користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності і було набуто ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг), на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі).

Е

емісійний дохід - сума перевищення надходжень, отриманих емітентом від емісії (випуску) власних акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів, над номінальною вартістю таких акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів (під час їх первинного розміщення), або над ціною зворотного викупу під час наступних розміщень інвестиційних сертифікатів та акцій інвестиційних фондів;

емісія цінних паперів - сукупність дій емітента, спрямованих на реєстрацію випуску цінних паперів у Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, їх розміщення серед інвесторів у фінансові інструменти, які здійснюються в послідовності, передбаченій законодавством України.

емітент - це юридична особа, територіальна громада в особі представницького органу місцевого самоврядування, держава в особі уповноважених нею органів державної влади, міжнародна фінансова організація, які від свого імені розміщують емісійні цінні папери та беруть на себе зобов'язання за такими цінними паперами перед їх власниками.

Є

Єдиний державний реєстр інститутів спільного інвестування - сукупність записів про інститути спільного інвестування, які містять інформацію, визначену нормативно-правовими актами Комісії;

З

захист інвестицій - це комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню

інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій.

зондування ринків капіталу це передача інформації одному або кільком потенційним інвесторам до оголошення інформації про вчинення правочину з фінансовими інструментами, у тому числі за межами України, з метою визначення заінтересованості потенційних інвесторів, у тому числі нерезидентів, у можливому правочині щодо фінансових інструментів, а також його умов та основних характеристик його предмета (вид, тип, обсяг, строк та умови відчуження).

закритий інвестиційний фонд - фонд, який здійснює випуск інвестиційних сертифікатів без взяття зобов'язань про їх викуп;

I

інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект.

інвестиційна декларація - документ, що визначає основні напрями та обмеження інвестиційної діяльності інституту спільного інвестування та є невід'ємною складовою частиною регламенту інституту спільного інвестування, додатком до договору про управління активами корпоративного фонду;

інвестиційна діяльність - це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.

інвестиційна складова - кошти, передбачені в тарифі на виробництво, передачу та постачання електричної енергії, виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, а також транспортування, зберігання та постачання природного газу ліцензіата як частина прибутку, що залишається в розпорядженні суб'єкта господарювання для цільового фінансування видатків, пов'язаних із відновленням, реконструкцією, модернізацією основних засобів (у тому числі заходів з підвищення безпеки та дотримання екологічних норм) та будівництвом нових об'єктів підприємств паливно-енергетичного комплексу, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України;

інвестиційне консультування - це діяльність інвестиційної фірми з надання індивідуальних рекомендацій клієнту на його вимогу або з

ініціативи інвестиційної фірми щодо укладення деривативних контрактів, договорів про заміну сторони деривативного контракту, вчинення правочинів щодо фінансових інструментів та валютних цінностей.

інвестиційне консультування - це діяльність інвестиційної фірми з надання індивідуальних рекомендацій клієнту на його вимогу або з ініціативи інвестиційної фірми щодо укладення деривативних контрактів, договорів про заміну сторони деривативного контракту, вчинення правочинів щодо фінансових інструментів та валютних цінностей.

інвестиційне право (як галузь права) - сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини з приводу залучення, використання та контролю за інвестиціями та здійснюваною інвестиційною діяльністю, а також відносини, пов'язані з відповідальністю інвесторів за дії, що суперечать законодавству.

інвестиційне право (як система законодавства) – це сукупність правових норм, що містяться в джерелах права (нормативних правових актах, звичаях ділового обороту) і регулюють порядок здійснення інвестиційної діяльності.

інвестиційне право (як наука) – це система знань, сукупність наукових поглядів про цю галузь.

інвестиційне право (як навчальна дисципліна) – система узагальнених відомостей про інвестиційне право як галузі, його законодавство та практику застосування, а також про науку.

інвестиційний проект - це комплекс заходів (організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних), визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку національної економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється суб'єктами інвестиційної діяльності з використанням цінностей відповідно до законодавства України.

інвестиційний сертифікат - цінний папір, емітентом якого є компанія з управління активами пайового інвестиційного фонду (далі - пайовий фонд) та який засвідчує право власності учасника пайового фонду на частку в пайовому фонді та право на отримання дивідендів (для закритого пайового фонду);

інвестиційний фонд - це юридична особа, заснована у формі закритого акціонерного товариства з урахуванням вимог, встановлених законодавством України, що здійснює виключну діяльність у галузі спільного інвестування.

інвестори - суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування.

інвестори у фінансові інструменти - це фізичні та юридичні особи, у тому числі фізичні особи - іноземці та іноземні юридичні особи, які набули права власності на фінансові інструменти з метою отримання доходу від вкладених коштів та/або збереження вартості вкладених активів, та/або набуття відповідних прав, що надаються власнику фінансових інструментів відповідно до законодавства, або в межах виконання повноважень щодо державного управління у відповідній сфері, або які є сторонами деривативних контрактів.

інжиніринг - надання послуг (виконання робіт) із складення технічних завдань, проектних пропозицій, проведення наукових досліджень і техніко-економічних обстежень, виконання інженерно-розвідувальних робіт з будівництва об'єктів, розроблення технічної документації, проектування та конструкторського опрацювання об'єктів техніки і технології, надання консультації та авторського нагляду під час монтажних та пусконаладжувальних робіт, а також надання консультацій, пов'язаних із такими послугами (роботами);

інноваційна діяльність – це сукупність заходів, спрямованих на створення, впровадження, поширення та реалізацію інновацій з метою отримання комерційного та/або соціального ефекту, які здійснюються шляхом реалізації інвестицій, вкладених в об'єкти інноваційної діяльності.

іноземний емітент - це створена відповідно до законодавства іншої держави юридична особа, що здійснює емісію цінних паперів на території України, або юридична особа, цінні папери якої зареєстровані відповідно до законодавства іншої держави та допуск до обігу на території України яких надано Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

іноземні інвестиції - цінності, щокладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту;

іноземні інвестори - це суб'єкти, які провадять інвестиційну діяльність на території України;

інституційні інвестори - це інвестори у фінансові інструменти, які є інститутами спільного інвестування (пайовими та корпоративними інвестиційними фондами), інвестиційними фондами, взаємними фондами інвестиційних компаній, недержавними пенсійними фондами, фондами банківського управління, страховими компаніями, іншими фінансовими

установами, що здійснюють операції з фінансовими активами в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок таких осіб, а у випадках, передбачених законодавством, - також за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів.

інфраструктурний проект - це проект будівництва (реконструкції, ремонту) об'єктів у сферах транспортної інфраструктури (доріг, мостів, переправ тощо) та газопроводів, у сферах соціально-культурного призначення (об'єктів охорони здоров'я, освіти, соціального призначення) та/або житлово-комунального господарства (водопровідних та каналізаційних споруд, систем тепло- та енергопостачання тощо).

К

капітальні інвестиції - господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації відповідно до норм Податкового Кодексу;

кваліфіковані інвестори у фінансові інструменти (професійні клієнти) - це інвестори у фінансові інструменти, які володіють вміннями, досвідом та знаннями в галузі ринків капіталу, достатніми для прийняття ними самостійних інвестиційних рішень та оцінки ризиків щодо вчинення правочинів щодо фінансових інструментів;

компанія з управління активами - господарське товариство, створене відповідно до законодавства у формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю, яке провадить професійну діяльність з управління активами інституційних інвесторів на підставі ліцензії.

конвертація цінних паперів інституту спільного інвестування – вилучення з обігу цінних паперів одного інституту спільного інвестування та обмін таких цінних паперів за ініціативою їх власника на цінні папери іншого інституту спільного інвестування за умови, що такі інститути спільного інвестування перебувають в управлінні однієї компанії з управління активами

корпоративний фонд - юридична особа, яка утворюється у формі акціонерного товариства і провадить виключно діяльність із спільного інвестування.

кошти спільного інвестування - кошти, внесені засновниками корпоративного фонду, кошти та у випадках, передбачених законодавством України, інші активи, залучені від учасників інституту спільного інвестування, доходи від здійснення операцій з активами інституту спільного

інвестування, доходи, нараховані за активами інституту спільного інвестування, та інші доходи від діяльності інституту спільного інвестування (відсотки за позиками, орендні (лізингові) платежі, роялті тощо).

Л

ліцензійний договір – це договір, за яким одна сторона (ліцензіар) надає другій стороні (ліцензіату) дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензію) на умовах, визначених за взаємною згодою сторін з урахуванням вимог законодавства України.

О

облігація - це цінний папір, що посвідчує внесення його першим власником коштів, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує обов'язок емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість у передбачений проспектом або рішенням про емісію (для державних облігацій України - умовами їх розміщення) строк та виплатити дохід за облігацією, якщо інше не передбачено проспектом або рішенням про емісію (для державних облігацій України - умовами їх розміщення).

опціон - цивільно-правовий договір, згідно з яким одна сторона контракту одержує право на придбання (продаж) базового активу, а інша сторона бере на себе безумовне зобов'язання продати (придбати) базовий актив у майбутньому протягом строку дії опціону чи на встановлену дату (дату виконання) за визначеною під час укладання такого контракту ціною базового активу;

опціонний сертифікат - це деривативний цінний папір, що посвідчує право його власника на придбання у його емітента (опціонний сертифікат на придбання) або на продаж його емітенту (опціонний сертифікат на продаж) базового активу за ціною, у строк та на інших умовах, визначених проспектом (рішенням про емісію цінних паперів) опціонних сертифікатів.

П

пайовий фонд - сукупність активів, що належать учасникам такого фонду на праві спільної часткової власності, перебувають в управлінні компанії з управління активами та обліковуються нею окремо від результатів її господарської діяльності.

пайові цінні папери - цінні папери, що посвідчують участь власника таких цінних паперів (інвестора) у статутному капіталі та/або активах

емітента (у тому числі активах, що знаходяться в управлінні емітента) та надають їх власнику (інвестору) право на отримання частини прибутку (доходу), зокрема у вигляді дивідендів, та інші права, встановлені законодавством, а також проспектом або рішенням про емісію, а для цінних паперів інститутів спільного інвестування - проспектом (рішенням про емісію) інституту спільного інвестування.

підприємство з іноземними інвестиціями - підприємство (організація) будь-якої організаційно-правової форми, створене відповідно до законодавства України, іноземна інвестиція в статутному капіталі якого, за його наявності, становить не менше 10 відсотків.

пов'язаний агент - це юридична особа або фізична особа - підприємець, яка на підставі агентського договору з тільки однією інвестиційною фірмою провадить діяльність, що полягає у наданні від імені, в інтересах, під контролем та за рахунок інвестиційної фірми відповідних послуг;

портфельні інвестиції - господарські операції, що передбачають купівлю цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку або біржовому товарному ринку;

пріоритетні галузі економіки – це галузі, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній екологічно чистій продукції, високоякісних послугах, які реалізують державну політику щодо розвитку виробничого та експортного потенціалу, створення нових робочих місць.

проект екологічного спрямування - це проект у сфері альтернативної енергетики, енергоефективності, мінімізації утворення, утилізації та переробки відходів, впровадження екологічно чистого транспорту, органічного землеробства, збереження флори і фауни, водних і земельних ресурсів, адаптації до змін клімату, а також інший проект, спрямований на захист навколишнього природного середовища, впровадження екологічних стандартів, скорочення викидів у навколишнє природне середовище.

професійні учасники ринків капіталу - це юридичні особи, що функціонують в організаційно-правовій формі акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю або товариства з додатковою відповідальністю, що провадять на ринках капіталу професійну діяльність, види якої визначені законом.

прямі інвестиції - господарські операції, що передбачають внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, емітовані юридичною особою при їх розміщенні такою особою;

публічна пропозиція цінних паперів - це пропозиція (оферта), звернена до невизначеного кола осіб, про придбання цінних паперів в offerenta за ціною та на умовах, визначених такою пропозицією, що здійснюється з урахуванням вимог, встановлених законодавством України.

Р

реінвестиції - господарські операції, що передбачають здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок прибутку, отриманого від інвестиційних операцій;

ринок деривативних фінансових інструментів - це сукупність учасників ринку деривативних фінансових інструментів та правовідносин між ними, що виникають під час емісії деривативних цінних паперів, укладення деривативних контрактів, вчинення та виконання правочинів щодо деривативних цінних паперів, укладення та виконання договорів про заміну сторони деривативних контрактів, виконання зобов'язань за деривативними фінансовими інструментами.

ринок цінних паперів - це сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо емісії (видачі), обігу, виконання зобов'язань, викупу та обліку цінних паперів (у тому числі деривативних цінних паперів)

С

своп - цивільно-правова угода про здійснення обміну потоками платежів (готівкових або безготівкових) чи іншими активами, розрахованими на підставі ціни (котирування) базового активу, в тому числі процентних ставок, в межах суми, визначеної договором на конкретну дату платежів (дату проведення розрахунків) протягом дії контракту;

Т

товарний спот-ринок - це сукупність учасників товарних ринків та правовідносин між ними щодо купівлі-продажу, передачі, переміщення, постачання, міни продукції шляхом укладення товарних спот-контрактів.

торговий репозиторій - акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю або товариство з додатковою відповідальністю, яке здійснює централізоване збирання та ведення обліку укладених деривативних контрактів та укладених договорів про заміну сторони деривативних контрактів, за умови включення його до Реєстру торгових репозиторіїв та отримання свідоцтва про включення до Реєстру

У

учасник пайового фонду - юридична або фізична особа, яка є власником інвестиційного сертифіката такого фонду.

учасники ринків капіталу - це учасники фондового ринку, учасники ринку деривативних фінансових інструментів та учасники грошового ринку.

учасники фондового ринку - це емітенти, у тому числі іноземні, або особи, які видали неемісійні цінні папери, особи, які надають забезпечення, інвестори у фінансові інструменти, які набули права власності на цінні папери, адміністратори, професійні учасники ринків капіталу, особи, які провадять діяльність, пов'язану з ринками капіталу та організованими товарними ринками, об'єднання професійних учасників ринків капіталу.

учасники ринку деривативних фінансових інструментів - це емітенти деривативних цінних паперів, інвестори у фінансові інструменти, які є сторонами деривативних контрактів, інвестори у фінансові інструменти, які набули права власності на деривативні цінні папери, професійні учасники ринків капіталу, особи, які провадять діяльність, пов'язану з ринками капіталу та організованими товарними ринками, об'єднання професійних учасників ринків капіталу, а також юридичні особи, які провадять, передбачену законодавством України, діяльність.

учасники грошового ринку - це емітенти інструментів грошового ринку, особи, які видали неемісійні інструменти грошового ринку, особи, які надають забезпечення, інвестори у фінансові інструменти, які набули права власності на інструменти грошового ринку, професійні учасники ринків капіталу та особи, які провадять діяльність, пов'язану з ринками капіталу та організованими товарними ринками.

угоди про розподіл продукції - це договір, за яким одна сторона - Україна доручає іншій стороні - інвестору на визначений строк проведення пошуку, розвідки та видобування корисних копалин на визначеній ділянці (ділянках) надр та ведення пов'язаних з угодою робіт, а інвестор зобов'язується виконати доручені роботи за свій рахунок і на свій ризик з наступною компенсацією витрат і отриманням плати (винагороди) у вигляді частини прибуткової продукції.

Ф

факторинг (фінансування під відступлення права грошової вимоги) – це договір, за яким банк передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони за плату, а друга сторона відступає або

зобов'язується відступити банку своє право грошової вимоги до третьої особи.

фінансові інвестиції - господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів

фондовий варант - це деривативний цінний папір, який надає його власнику право на придбання у строк та за ціною, визначеними проспектом (рішенням про емісію цінних паперів) фондових варантів, у емітента акцій або облігацій такого емітента, емісія яких буде здійснена у терміни, визначені проспектом (рішенням про емісію цінних паперів) фондових варантів.

ф'ючерсний контракт (ф'ючерс) - стандартизований строковий контракт, за яким продавець зобов'язується у майбутньому в установлений строк (дата виконання зобов'язань за ф'ючерсним контрактом) передати базовий актив у власність покупця на визначених специфікацією умовах, а покупець зобов'язується прийняти базовий актив і сплатити за нього ціну, визначену сторонами контракту на дату його укладення.

Ц

цінний папір - це документ установленної форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, яка має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Семінарські заняття

Семінарські (практичні заняття) є деталізацією лекційного теоретичного матеріалу, які проводяться з метою закріплення курсу і охоплюють всі основні розділи.

Основною формою проведення семінарів та практичних занять є обговорення найбільш проблемних та складних питань з окремих тем, а також вирішення завдань та ситуацій.

Активність на практичних заняттях оцінюється за такими критеріями:

- відповіді на запитання, запропоновані викладачем;
- участь у дискусіях;
- виконання проектних та інших завдань.

На заняттях перевіряється ступінь володіння теоретичним матеріалом, а також коректність та суворість міркувань.

2. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти – це процес активного, цілеспрямованого набуття здобувачем вищої освіти нових знань, умінь без безпосередньої участі викладача.

Мета самостійної роботи:

- систематизація, закріплення та розширення отриманих теоретичних знань та практичних вмінь здобувачів вищої освіти;
- формування умінь використовувати нормативну та довідкову документацію, спеціальну літературу;
- стимулювання самостійності мислення, творчої ініціативи, здібностей до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації;

- розвиток дослідницьких вмінь та академічних навичок.

Самостійна робота може здійснюватись індивідуально або групами здобувачів вищої освіти залежно від мети, обсягу, рівня складності, конкретної тематики.

Контроль результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти може відбуватися у письмовій, усній чи змішаній формі.

Здобувачі вищої освіти повинні підходити до самостійної роботи як до важливого засобу закріплення та розвитку теоретичних знань, набуття певних навичок та використання професійної літератури.

При самостійному опрацюванні курсу здобувачі вищої освіти повинні:

- переглядати основні визначення та факти;
- проаналізувати законспектований на лекційному занятті матеріал та доповнити його з урахуванням рекомендованої на цю тему літератури;
- опрацювати судову практику в залежності від теми;
- вивчити рекомендовану літературу, скласти тези, анотації та конспекти найважливіших моментів;
- самостійно виконувати завдання, аналогічні пропонованим на заняттях;
- тощо.

3. Реферат

Реферат - індивідуальна письмова робота здобувача вищої освіти, яка передбачає аналіз викладу в наукових та інших джерелах певної наукової проблеми чи питання.

Написання реферату практикується в навчальному процесі з метою набуття здобувачем вищої освіти необхідної професійної підготовки, розвитку вмінь та навичок самостійного наукового пошуку: вивчення літератури з обраної теми, дослідження нормативних джерел та судової практики, аналіз наукових поглядів, узагальнення матеріалу, виділення головного, формулювання висновків.

Як правило, реферат має стандартну структуру: зміст, вступ, основний виклад теми, висновки, список використаних джерел, додатки.

Оцінюється оригінальність реферату, актуальність та повнота використаних джерел, системність викладеного матеріалу, логіка викладу та переконливість аргументації, оформлення, своєчасність терміну здачі, захист реферату перед аудиторією.

4. Тестування

До проходження поточного та підсумкового контролю освоєння дисципліни **здобувачі вищої освіти** можуть самостійно практикуватися, виконуючи різні тестові завдання:

- вибір одного правильного варіанта відповіді з кількох;
- вибір кількох правильних варіантів відповідей із кількох;
- введення відповіді як тексту;
- введення відповіді як числа;
- встановлення відповідності між елементами;
- класифікація елементів за групами;
- вибудовування послідовності елементів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка «5» (відмінно) – здобувач вищої освіти вільно орієнтується в теоретичному матеріалі та без помилок застосовує теоретичні знання при розв’язанні практичних задач.

Оцінка «4» – здобувач вищої освіти знає основний масив теоретичного матеріалу, але або плутається при його поясненні, або застосовує його на практиці з помилками (при розв’язанні практичних задач).

Оцінка «3» (задовільно) – здобувач вищої освіти має лише уривчасті теоретичні знання та розв’язує лише 50 відсотків практичних задач.

Оцінка «2» (незадовільно) – здобувач вищої освіти не орієнтується в теоретичному матеріалі та виконує менше 50 відсотків практичних задач або не може розв’язувати практичні задачі взагалі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні джерела

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (Редакція від 01.01.2020 № 27-IX). URL: www.rada.gov.ua
2. Господарський кодекс України від 16.01. 2003 р. № 436-IV. (Редакція від 01.02.2020 № 157-IX). URL: www.rada.gov.ua
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. (Редакція від 01.02.2020 № 157-IX). URL: www.rada.gov.ua
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. (Редакція від 06.02.2020 № 467-IX). URL: www.rada.gov.ua
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. (Редакція від 29.12.2019 № 323-IX, 391-IX, 425-IX). URL: www.rada.gov.ua
6. Господарський процесуальний кодекс від 06.11.1991 № 1798-XII // (Редакція від 07.05.2022 № 2079-IX). URL: www.rada.gov.ua
7. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (Редакція від від 16.04.2022 №2173-IX). URL: www.rada.gov.ua
8. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 р. 2473-VIII (Редакція від 21.11.2021 № 1617-IX). URL: www.rada.gov.ua
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг): Закон України від 03.11.2016 р. № 1724-VIII (Редакція від від 07.02.2019 № 2473-VIII). URL: www.rada.gov.ua
10. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14.07.2020 р. № 768-IX (Редакція від від 14.07.2020 № 768-IX). URL: www.rada.gov.ua
11. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні: Закон України від 17.12.2020 №1116-IX (Редакція від 17.12.2020 №1116-IX). URL: www.rada.gov.ua
12. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22.12.1998 № 332-XIV (Редакція від 13.02.2020 № - 440-IX). URL: www.rada.gov.ua
13. Про захист іноземних інвестицій в Україні: Закон України від 10.09.1991 р. № 1540^a-XII (Редакція від 10.09.1991 № 1540^a-XII). URL: www.rada.gov.ua

14. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.1998 р. № 330-XIV (Редакція від 13.02.2020 № 440-IX). URL: www.rada.gov.ua
15. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (Редакція від 01.08.2021 № 1591-IX). URL: www.rada.gov.ua
16. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII (Редакція від 10.12.2021 №1881-IX). URL: www.rada.gov.ua
17. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 р. № 5080-VI (Редакція від 01.07.2021 № 738-IX). URL: www.rada.gov.ua
18. Про концесію: Закон України від 03.10.2019 р. № 155-IX (Редакція від 01.01.2022 № 1089-IX). URL: www.rada.gov.ua
19. Про митний тариф України: Закон України від 04.06.2020 № 674-IX (Редакція від 01.07.2021 №1261-IX). URL: www.rada.gov.ua
20. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV (Редакція від 06.10.2021 № 1630-IX). URL: www.rada.gov.ua
21. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 р. № 4002-XII (Редакція від 15.12.2021 № 1875-IX). URL: www.rada.gov.ua
22. Про платіжні послуги: Закон України від 01.08.2022 № 1591-IX (Редакція від 13.04.2022 №2180-IX). URL: www.rada.gov.ua
23. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III (Редакція від 13.02.2022 № 1971-IX). URL: www.rada.gov.ua
24. Про приєднання України до Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів: Закон України від 10.01.2002 р. № 2933-III (Редакція від 10.01.2002 № 2933-III). URL: www.rada.gov.ua
25. Про ратифікацію Конвенції про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами: Закон України від 16.03.2000 р. № 1547-III (Редакція від 16.03.2000 № 1547-III). URL: www.rada.gov.ua
26. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23 грудня 1998 р. №351-XIV (Редакція від 13.02.2020 № 440-IX). URL: www.rada.gov.ua
27. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР (Редакція від 22.03.2022 № 2139-IX). URL: www.rada.gov.ua
28. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 р. № 991-XIV (Редакція від 05.12.2012 № 5460-VI). URL: www.rada.gov.ua

29. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць: Закон України від 06.09.2012 р. № 5205-VI (Редакція від 06.09.2012 № 5205-VI). URL: www.rada.gov.ua

30. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14 серпня 1999 р. № 1039-XIV (Редакція від 15.01.2022 № 1974-IX). URL: www.rada.gov.ua

31. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю: Закон України від 19.06.2003 р. № 978-IV (Редакція від 01.12.2020 № 199-IX). URL: www.rada.gov.ua

32. Про врегулювання діяльності учасників ринку небанківських фінансових послуг, небанківських фінансових груп, учасників платіжного ринку, колекторських компаній та юридичних осіб, які отримали ліцензію на надання банкам послуг з інкасації: Постанова Національного банку України від 06 березня 2022 року N 39 (Редакція від 11.05.2022 №v0097500-22). URL: www.rada.gov.ua

33. Про затвердження Порядку видачі, обліку і погашення векселів, виданих під час ввезення в Україну майна як внеску іноземного інвестора до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями, а також за договорами (контрактами) про спільну інвестиційну діяльність, та сплати ввізного мита у разі відчуження цього майна: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.08.96 р., № 937 (Редакція від 25.08.1998 № 1336-98-п). URL: www.rada.gov.ua

Спеціальна література:

1. Aisbett E, Busse M, Nunnenkamp P. Bilateral investment treaties as deterrents of host-country discretion: the impact of investor-state disputes on foreign direct investment in developing countries. *Rev. World Econ.* 2018. Vol. 154, No. 1. P. 119-155.

2. Arel-Bundock V, Peinhardt C, Pond A. Political risk insurance: a new firm-level data set. *J. Confl. Resol.* 2020. Vol 64, Issue 5, P. 987-1006.

3. Basedow JR. The Achmea judgment and the applicability of the Energy Charter Treaty in intra-EU investment arbitration. *Journal of International Economic Law.* Volume 23. Issue 1. March 2020. P. 271–292.

4. Burgstaller M., Risso G. Due Diligence in International Investment Law. *Journal of International Arbitration.* 2021.38, Issue 6, P. 697-922.

5. Colen L, Persyn D, Guariso A. 2016. Bilateral investment treaties and FDI: Does the sector matter? *World Dev.* Volume 83. July 2016., P.193-206.

6. Dolzer R., Schreuer C. Principles of International Investment Law. New York : Oxford University Press , European Journal of International Law. 2012. 20(2). 530 P.
7. Eberhardt P., Olivet C. Profiting from Injustice: How law firms, arbitrators and financiers are fueling an investment arbitration boom. 2012. URL: <https://www.tni.org/files/download/profitfrominjustice.pdf>
8. Fauchald, O. International investment law in support of the right to development? Leiden Journal of International Law. 2020. 34(1). P.181-201.
9. Gómez K. F. Private Actors in International Investment Law. 2021. 263 p.
10. Korniienko, Maksym V. and Petrunenko, Iaroslav V. and Yena, Irina V. and Pankratova, Kseniia O. and Vozniakovska, Kristina A., Negative Effects of Corruption Offenses for the Country's Economy. International Journal of Management, 11 (5), 2020, pp. 1072-1083.
11. Langford M., Behn D. and Fauchald O. K., Backlash and State Strategies in International Investment Law. The Changing Practices of International Law. 2018. P.70–102.
12. Langford M., Behn D. and Hilleren Lie R. The revolving door in international investment arbitration. Journal of International Economic Law. 2017. P. 1–28.
13. Lim C., Ho J., Paparinskis M. International Investment Law and Arbitration: Commentary, Awards and other Materials (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press. 2021. 682 P.
14. Moehlecke C., Rachel L. Political Risk and International Investment Law. Annual Review of Political Science. 2022. P.1-23.
15. Moshe Hirsch. Sources of International Investment Law. URL: https://www.researchgate.net/publication/228228142_Sources_of_International_Investment_Law
16. Pohanková M. Treaty Shopping in International Investment Law. Praha, Dizertační práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva. Vedoucí práce Balaš, Vladimír. 2021. URL: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/148290>
17. Polonskaya K. Domestic Courts as Transnational Actors in International Investment Law: A Canadian Perspective. Transnational Actors in International Investment Law. European Yearbook of International Economic Law. Springer. 2021. P. 151–170.
18. Saunders I. Chasing the Rabbit: The Resurgence of General Principles of Law in International Investment Law and Beyond. Journal of World Investment

and Trade, 15 December 2021 , ANU College of Law Research Paper No. 22.5. P 1-24.

19. Schacherer S. Part 2 Legal Effects of SD and the Emerging Transformation of International Investment Law and Governance. Sustainable Development in EU Foreign Investment Law. Leiden, The Netherlands: Brill | Nijhoff. 2022. URL: [https://brill.com/view/book/9789004465886 /BP000006.xml](https://brill.com/view/book/9789004465886/BP000006.xml)

20. Schneiderman D. Local resistance: at the margins of investment law. Globalizations. 2022. P. 1-14.

21. Shapovalova O.V., Hudima T.S. CONCEPTUAL BASIS OF LEGAL ENFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF VENTURE INVESTMENT. Economics and Law. 2013. No 2 (36). P. 5-10.

22. Sornarajah, M. The International Law on Foreign Investment (5th ed.). Cambridge: Cambridge University Press. 2021. URL: doi:10.1017/9781316459959

23. Stephan W. Schill. International Investment Law and the Rule of Law. Rule of Law Symposium. The Importance of the Rule of Law in Promoting Development, Singapore: Academy Publishing. 2015. P. 81-102.

24. Titi C. The Right to Regulate in International Investment Law (Revisited). International and Comparative Law Research Center. 2022. 100 P.

25. Актуальні питання господарсько-правового забезпечення інноваційної політики держави: моногр. / за ред. Задихайла Д. В. Харків. 2006. 256 с.

26. Біла Я. Інвестиційна перспектива. Порядок укладання договору у сфері державно-приватного партнерства. Юридична газета. 2016. №№ 49/50. С. 26-27.

27. Бліхар М. М. Фінансово-правова відповідальність при здійсненні інвестиційної діяльності. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Сер.: «Юридичні науки». 2017. № 865. С. 169–176.

28. Блохін В.С. Активізація інвестиційних процесів на фінансовому ринку. Фінанси України. 2003. № 1. С. 131-136.

29. Бондарчук Н. В. Інвестиції та економічна безпека підприємства. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2020. № 16 (1). С. 94-101.

30. Бороденко Т.М. Глобальний контекст розвитку спільного інвестування: уроки для України. Економіка та держава. 2016. № 10. С. 83 - 86.

31. Вергун В.А. Інститути спільного інвестування в умовах глобалізації світових фінансових ринків. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». Серія «Міжнародний бізнес», 2009. 512 с.

32. Вінник О.М. Інвестиційне право: навч. посібник. К., Правова єдність. 2009. 616 с.
33. Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б. Інвестиційна діяльність як об'єкт управління. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2015. № 5(21). С. 40–44.
34. Ворона Л. В. Функціонування інститутів спільного інвестування в Європейському Союзі. Інтернаука : міжнародний науковий журнал. 2017. № 2(2). С. 80–85.
35. Врублевська К. М. Інноваційне інвестування: проблеми господарсько-правового забезпечення. Економічна теорія та право. 2016. № 1. С. 137-147.
36. Врублевська К. М. Місце інноваційного інвестування в господарському праві України. Економічна теорія та право. 2017. № 1. С. 119-131.
37. Глазкова Г. Як подолати ризики та небезпеки для української економіки при вступі України до СОТ. Молода економіка. 2003. №12. С.33-40.
38. Господарське право: підручник / О.П. Подцерковний, В.Г. Олюха, О.О. Квасніцька, К.А. Возняковська та ін.; за ред. О.П. Подцерковного. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Одеса : Фенікс, 2018. – 616 с.
39. Грибовська Ю.М. Облік і оподаткування інвестиційно-інноваційної діяльності: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Полтавська державна аграрна академія. Київ : Кондор, 2019. 365 с
40. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. К. Наукова думка, 1998. 400 с.
41. Гудіма Т. С. Венчурна діяльність як правова категорія. Економіка та право. 2012. № 1. С. 67–71.
42. Деревянко Б. Щодо формування та діяльності спеціалізованого інвестиційного суду України. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 3. С. 323-327.
43. Дибя О. М. Інститути спільного інвестування: світовий досвід і реалізація його в Україні. Вісник КЕФ КНЕУ імені В. Гетьмана. 2011. С.33-40.
44. Дуб Л. Інвестиції як одна з головних умов раціонального використання земель. Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. 2016. № 23(2). С. 107-112.
45. Євтухова С.М. Стратегічні інвестиційні інструменти управління фінансовими активами підприємства. Науковий журнал «Інтелект ХХІ».

2021. № 3. С. 62-69.

46. Єременко О., Тимченко А. Що треба знати про концесію. Бухгалтерія. 2011. 2 серпня. № 31 (446).

47. Жорнокуй Ю. М. Інвестиційне право: підручник. Схід.-регіон. центр гуманітар.- освіт. ініціатив, 2011. 192 с.

48. Зельдіна О. Інвестиційна привабливість України в умовах сталого розвитку. Право України. 2018. № 5. С.60-70.

49. Інвестиційне право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.М. Шуміло, О.П. Суц / За заг. ред. Жорнокуя Ю.М. Київ: Право. 2015. 512 с.

50. Інноваційне інвестування в Україні: проблеми правового забезпечення/ за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків: Юрайт. 2013. 536 с.

51. Карпіловський Д., Тихомиров О. Як рятують від інфляції та у що вкладають гроші роздрібні інвестори. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/05/18/687187/>

52. Корнеєва Ю. Чи здатні «інвестняні» покращити інвестиційний клімат в Україні? Економічна правда. 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/authors/606db18f09bae/>

53. Косова Т. Д. Механізми управління інститутами спільного інвестування: світовий досвід і Україна. Економіка та підприємництво. 2013. №1. С. 159-164.

54. Крамаренко К.М. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 4 (21). С. 246–250.

55. Кривов'язюк І.В. Теоретичні засади управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства. Економічний форум. 2012. № 4. С. 288–297.

56. Крупа Л. В. К84 Інвестиційне право : навч. посіб. у схемах і табл. Харків. Право. 2021. 58 с.

57. Латишева О. В. Екологічні інвестиції: сучасний стан та перспективи їх впровадження в Україні для забезпечення сталого розвитку держави. Економічний вісник Донбасу. 2018. № 1. С. 59-65

58. Левандівський О.Т. Теоретичні засади інвестиційної діяльності. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: наук. журнал. Івано-Франківськ, 2016. Том 1, вип. 12. С. 98–104.

59. Лук'яненко Я. С. Закордонний досвід розвитку ринку спільного інвестування. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Вип. 39. С. 110-118.

60. Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності: Навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2001. – 220 с.
61. Мазаракі А. Fintech у системі суспільних трансформацій. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2018. № 2. С. 5–18.
62. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підручник. К.: Центр учбової літератури. 2009. 472 с.
63. Мамутов В.К., Чувпило О.О. Господарче право зарубіжних країн. - К., 1996.
64. Матрос О.М. Аналіз інвестиційної діяльності підприємств: теорія та методологія: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук: 08.00.09 / Олена Миколаївна Матрос; Національна академія статистики, обліку та аудиту. К., 2011. 22 с.
65. Мережко А.А. Lexmercatoria: теория и принципы транснационального торгового права. К.: Таксон, 1999. - 415 с.
66. Мироненко М.Ю. Проблеми та перспективи розвитку інститутів спільного інвестування в Україні. Економіка, фінанси, право. 2016. №1. С.23-26.
67. Мілаш В.С. Господарське право: навч. посіб. для підготовки до іспитів. 5-те видання. Харків: Право. 2018. 338.
68. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств. Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія; за ред. Шарко М.В. Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. С. 227-243.
69. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Кол. авт.: Г. Л. Знаменський, В. В. Хахулін, В. С. Щербина та ін. За заг. ред. В. К. Мамутова. К.: Юрінком Інтер, 2004. 688 с.
70. Національні економіки в глобальному конкурентному середовищі (Ю.М. Пахомов, Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський). К.: Україна, 1997. 237 с.
71. Незнайко Д.В. Зарубіжний досвід діяльності ІСІ. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2004. Т. 10. С. 191–201.
72. Олефір А. О. Господарсько-правове забезпечення державних закупівель у сфері охорони здоров'я: теоретичні та практичні аспекти: [монографія]. Харків: Юрайт, 2012. 456 с.
73. Павленко Д. Добросовісне виконання договорів у міжнародному приватному праві. Юридичний журнал. 2009. № 5. С. 11-18.

74. Петрашко Л.П. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. Ч.2 Міжнародні комерційні контракти / Т.М. Циганкова, Л.П. Петрашко, Т.В. Кальченко. К. : КНЕУ.2001488 с.
75. Поєдинок В.В. Інвестиційна діяльність як вид господарської діяльності. Право і суспільство, № 6-2. 2013. С. 131-135.
76. Пошиванюк Т. Потепління інвестиційного клімату в Україні. Юридична газета. 2019. №20 (674).
77. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності : навч. посібник. МВС України, Донецький юридичний інститут. Донецьк: Кальміус. 2012. 202 с.
78. Рилач Ю. Імперативні норми права у міжнародному комерційному арбітражі. Юридичний журнал. 2009. № 3. С. 20-26.
79. Рим Т. Я. Деякі аспекти визнання недійсним договору, укладеного в інвестиційній сфері. URL: <http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/article/view/1910>
80. Рим Т. Я. Цивільно-правова відповідальність учасників інвестиційних відносин у будівництві: загальнотеоретичний аспект. Прикарпатський юридичний вісник. 2020. № 3(32). URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/597>
81. Рубан В.В. Теоретичні основи визначення ефективності інвестиційної діяльності підприємств. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 17. С. 93–96.
82. Смітюх А. В. Правові основи інвестиційної діяльності: навч. посіб. / А. В. Смітюх. Київ: Істина, 2013. 420 с.
83. Тесленко М. Юридична сила і значення правових позицій Конституційного Суду України. Вісник Конституційного суду України. 2003. № 4. С. 37-39.
84. Федоров Г.О. Інвестиційна діяльність в Україні: історико-правовий аналіз. Право і суспільство. 2019. № 4. С. 230-236
85. Федоров Г.О. Механізми державного регулювання залучення іноземних інвестицій. Дис. ... канд. юрид. наук. Спеціальність 25.00.02. Харків, 2019. 214 с
86. Фурдичко Л. Є. Інститути спільного інвестування: міжнародний досвід, специфіка та розвиток. Регіональна економіка. 2009. № 1. С. 81–88.
87. Чорнобай А. В. Інвестиційна складова політики доходів. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 6. С.48-51.

88. Шишка Р.Б. Інвестиційне право України: посібник. К.: Видавництво Ліра-К. 2015. 328с.

89. Шпакович І.Р. Державне управління інститутами спільного інвестування в національному господарстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / І.Р. Шпакович. Л. : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2016. 23 с.

90. Щербина В. С. Господарське право : підручник. К. : Юрінком Інтер, 2013. 640 с.

91. Щербина О.В., Михайлик О.М. Моделі розвитку ринків інститутів спільного інвестування. Інвестиції: практика та досвід. 2015. №7. С. 34-38.